Serviceorganisatie
Jeugd ZHZ

Aan de colleges van burgemeester en wethouders
van de 17 gemeenten in Zuid-Holland Zuid

Dordrecht, 12 juli 2017

VERZOEK TOT ZIENSWIJZE GEMEENTERADEN OP BEGROTINGSWIJZIGING

Betreft: knoppennotitie en zienswijzeprocedure op voorgenomen begrotingswijziging Serviceorganisatie 2017

Geachte leden van het college,

In onze brief van 6 april 2017 hebben wij u geïnformeerd over het besluit van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling DG&J om de Serviceorganisatie (SOJ) toestemming te geven extra uitgaven te doen voor maximaal € 1,6 miljoen. De aanleiding hiervoor was dat er in maart al 16 cliëntenstops waren ingesteld wegens het bereiken van het budgetplafond. Omdat er voor 2017 een lager budget beschikbaar is dan voor 2016, is op dat moment de verwachting uitgesproken dat de budgetoverschrijding in 2017 hoger zou uitvallen dan in 2016. De toestemming voor het doen van extra uitgaven is gegeven onder de voorwaarde dat er een knoppennotitie zou worden opgesteld met daarin een onderbouwing van de verwachte budgetoverschrijding in 2017.

Op 6 juli 2017 heeft het algemeen bestuur de 'Knoppen'-notitie jeugdhulp ZHZ 2017 besproken. Uit de knoppennotitie blijkt dat er voor 2017 een bedrag van € 5,4 miljoen extra nodig is in aanvulling op de rijksmiddelen voor de jeugdhulp (inclusief de eerdere toestemming ter hoogte van € 1,6 miljoen). De extra middelen zijn nodig om de continuïteit van de jeugdhulp te waarborgen.
Het algemeen bestuur heeft op 6 juli besloten om de voorgestelde begrotingswijziging voor 2017, ad € 5,4 miljoen, op basis van de knoppennotitie, als voornemen voor een zienswijze voor te leggen aan de deelnemende gemeenteraden. Het algemeen bestuur heeft de SOJ verzocht om een meerjarenperspectief op te stellen voor de periode 2018-2021, inclusief een voorstel met maatregelen om meer grip te krijgen op de zorgconsumptie. Bij het meerjarenperspectief wordt zo nodig een voorstel voor begrotingswijziging voor 2018 gevoegd.

Vanwege de druk op de zorgmarkt die blijkt uit de knoppennotitie, heeft het algemeen bestuur besloten om de SOJ toestemming te geven om bovenop de eerder toegezegde € 1,6 miljoen, extra uitgaven te doen voor maximaal € 2,3 miljoen (in totaal € 3,9 miljoen). Deze toestemming is gegeven om de bestaande knelpunten (lees: cliëntenstops) en de knelpunten die nog gaan ontstaan in de periode tot besluitvorming over de begrotingswijziging, (al dan niet gedeeltelijk) op te lossen. De SOJ heeft binnen de bestaande afspraken geen ruimte om gedurende het jaar flexibel te reageren op dergelijke knelpunten.

Besluitvorming over de begrotingswijziging vindt plaats op basis van de zienswijzeprocedure. Wij verzoeken u om ons de zienswijze van uw gemeenteraad op de voorgenomen begrotingswijziging 2017 kenbaar te maken vóór 15 oktober 2017, zodat het algemeen bestuur op basis van alle ontvangen zienswijzen op 2 november 2017 de definitieve begrotingswijziging kan vaststellen. Vervolgens kan de SOJ afhankelijk van het besluit de benodigde maatregelen treffen voor de uitvoering ervan in de laatste maanden van dit jaar.

In deze brief geven wij een toelichting op de verwachte budgetoverschrijding in 2017 en de acties die we ondernemen. Voor meer informatie over de onderwerpen in deze brief verwijzen wij u graag naar de bijgevoegde knoppennotitie en de 1e Bestuursrapportage (Burap) 2017.

Balans tussen zorgvraag en budget

Afname budget

De rijksmiddelen voor de jeugdhulp zijn in de periode van 2015 tot en met 2017 afgenomen met 15%. Onder andere omdat er regionaal voor is gekozen om niet te korten op het budget voor de Stichting Jeugdteams, heeft de regionale zorgmarkt als gevolg hiervan zelfs een korting te verwerken van circa 30%. In 2016 hadden we een aantal financiële voordelen en is het met forse ingrepen en dankzij flinke inspanningen van de SOJ en jeugdhulpaanbieders gelukt om de jeugdhulp adequaat uit te voeren met beperkte aanvraag van extra middelen (€ 1,6 miljoen in 2016) bij de deelnemende gemeenten. Het vinden van een evenwicht tussen de doelstellingen "binnen budget blijven" en "geen kind in onze regio die hulp nodig heeft, valt tussen wal en schip", blijkt vooralsnog niet mogelijk in 2017. Er is voor 2017 ruim € 5 miljoen minder beschikbaar dan in 2016. En in 2018 dalen de rijksmiddelen nog verder. Ook is er financieel geen ruimte om extra te investeren in de 'voorkant' (preventie en jeugdteams/sociale teams), omdat de middelen aan de achterkant (regionale zorgmarkt) nodig blijven.

Stijging vraag

Tegelijkertijd wijzen verschillende signalen op een duidelijke stijging van de vraag naar jeugdhulp. In mei 2017 was het aantal cliëntenstops opgelopen naar 32 (van de in totaal 102 jeugdhulpaanbieders) en was er als gevolg van de cliëntenstops al 184 keer gebruik gemaakt van de (budget overschrijdende) 'Nee, tenzij'-regeling (tegenover 204 keer in heel 2016). Uit de jaarverantwoordingen blijkt dat de jeugdhulpaanbieders in 2016 voor € 3,5 miljoen meer hulp hebben geboden dan we hadden ingekocht; dit was onvoorzien en is niet vergoed. De prognose op basis van de productiecijfers over de eerste 4 maanden van dit jaar afgezet tegen het beschikbare budget, laat voor 2017 een tekort zien van € 6,8 miljoen voor de regionale zorgmarkt.
De Stichting Jeugdteams heeft zeer waarschijnlijk te maken met het zogenoemde boeggolf-effect; het beroep op de jeugdteams/sociale teams is fors gestegen (van 1.448 jeugdigen in 2015 naar 2.577 in 2016). Ook het beroep op een individuele voorziening (jeugdhulp geleverd door de regionale zorgmarkt) is gestegen (van 9.853 jeugdigen in 2015 naar 10.725 in 2016). De gemiddelde stijging van het aantal cliënten in 2016 bedroeg 15%.

'Knoppen'

Op dit moment kunnen we niet zonder risico aan de zogenoemde 'knoppen' (toestaan wachtlijsten, beperken toegang, niet leveren van bepaalde typen hulp, opleggen extra korting) draaien, omdat het effect ervan nu niet kan worden ingeschat. We verwachten dat wanneer we aan de knoppen draaien, jeugdigen hiervan de dupe zullen zijn. We nemen een aantal acties om de ontstane situatie om te buigen. Zo nemen we in de inkoopvoorwaarden voor 2018 en verder op dat aanbieders inzicht geven in wachtlijsten, zodat op basis van monitoring en analyse wel aan knoppen gedraaid kan worden. Ook benutten we een deel van de gevraagde extra middelen voor het extra investeren in de Stichting Jeugdteams om de voorkant te versterken.

Besparing transformatie heeft tijd nodig

We verwachten op termijn besparing van de ingezette en veelbelovende initiatieven tot transformatie, zoals bijvoorbeeld het verbeteren van de verbinding tussen jeugdteams/sociale teams en de regionale zorgmarkt, het ontwikkelen van zware zorg zodat kinderen meteen op de juist plek terecht komen en het ombuigen van 24-uurs crisisplaatsingen naar alternatieve vormen van hulp. De omvang van de mogelijke besparing is echter nog onduidelijk en heeft tijd nodig; de kosten gaan voor de baat uit. Een succesvol voorbeeld is de gerealiseerde besparing op zorg voor kinderen met Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED); deze is het gevolg van afspraken met EED-aanbieders en passend onderwijs, waarbij poortwachters in het onderwijs kritisch beoordelen of de inzet van gespecialiseerde EED-zorg het best passend is voor het beantwoorden van de hulpvraag van de jeugdige. Dit heeft geleid tot een daling van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van gespecialiseerde EED-zorg van 844 jeugdigen in 2015 naar 686 jeugdigen in 2016.

Overigens zijn er ondanks de afname van de rijksmiddelen wel 15% meer jeugdigen geholpen mede als gevolg van de ingezette transformatie. Op termijn moet de gewenste transformatie leiden tot een daling van het aantal cliënten en daarmee van de benodigde middelen.

Rijksmiddelen niet toereikend voor continuïteit jeugdhulp
De afname van de rijksmiddelen, het stijgend aantal cliënten, het niet zonder risico kunnen draaien aan de 'knoppen' en het feit dat de transformatie van de jeugdhulp tijd nodig heeft, zorgen ervoor dat de continuïteit van de jeugdhulp in 2017 niet meer kan worden gewaarborgd binnen de beschikbare rijksmiddelen. Uit recent onderzoek van adviesbureau AEF blijkt dat gelijksoortige problemen zich in het hele land voordoen. We hebben de staatssecretaris van VWS en de informateur per brief verzocht te zorgen voor een toereikend macrobudget voor de jeugdhulp in onze regio.
In het najaar van 2017 stellen we een meerjarenperspectief 2018-2021 op. In het meerjarenperspectief nemen we de verwachtingen op ten aanzien van de instroom en daarmee van de benodigde middelen, mede als gevolg van de transformatie. Bij dit meerjarenperspectief doen we zo nodig een voorstel voor begrotingswijziging voor 2018.

Begrotingswijziging 2017
Voor 2017 gaan we uit van een budgetoverschrijding van de regionale zorgmarkt van € 6,8 miljoen en verlenging van de inzet van de extra bijdrage van € 0,2 miljoen voor het Crisis Interventie Team (CIT) in de tweede helft van 2017. In totaal bedraagt de verwachte budgetoverschrijding € 7,0 miljoen. Omdat op basis van de meicirculaire 2017 de rijksmiddelen worden opgehoogd met € 1,6 miljoen vanwege prijscompensatie, bedragen de benodigde extra middelen per saldo € 5,4 miljoen in aanvulling op de rijksmiddelen.

Verder moet de begroting 2017 worden aangepast vanwege een tweetal in principe budget-neutrale ontwikkelingen. Allereerst vindt er dit jaar een overdracht van cliënten plaats vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) naar de Jeugdwet. De rijksmiddelen worden hiervoor verhoogd met € 0,6 miljoen. Daarnaast loopt ook de subsidie van het Jeugd Preventie Team (JPT) nu volledig via de SOJ en moet de begroting als gevolg hiervan worden opgehoogd met € 0,3 miljoen. Hier staan naar verwachting kosten tegenover van nagenoeg dezelfde omvang als de ophogingen.

Zienswijzeprocedure

In artikel 39 en 35, lid 2 en 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de raden van deelnemende gemeenten aan het dagelijks bestuur hun gevoelen kunnen doen blijken omtrent een begrotingswijziging en het bestuur de ontvangen zienswijzen voegt bij de door het algemeen bestuur vast te stellen begrotingswijziging.

Ter ondersteuning van de zienswijzeprocedure en in antwoord op het verzoek van verschillende gemeenteraden om eerder te worden betrokken bij de inhoud van de knoppennotitie, hebben wij de concept-knoppennotitie al beschikbaar gesteld voor bespreking met uw lokale vertegenwoordiger in het algemeen bestuur en hebben wij drie regionale raadsbijeenkomsten georganiseerd. Het algemeen bestuur heeft in de vergadering op 6 juli 2017 bij de besluitvorming naar aanleiding van de knoppennotitie de opbrengst van deze gesprekken meegewogen.

Graag stellen wij uw gemeenteraad in de gelegenheid zijn zienswijze te geven op de voorgenomen begrotingswijziging 2017. Wij verzoeken u ons de zienswijze van uw raad kenbaar te maken vóór 15 oktober 2017. De zienswijze kan worden gericht aan het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling DG&J, Postbus 166, 3300 AD te Dordrecht. Wij verzoeken u een afschrift van de zienswijze te e-mailen naar: contact@jeugdzhz.nl.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd.

De secretaris,

K.J. van Hengel

De voorzitter,

C.M.L. Lambrechts

BIJLAGE: TABEL VOORGENOMEN BEGROTINGSWIJZIGING 2017

Voorgenomen begrotingswijziging 2017

bedragen x € 1.000	Begroting 2017			Extra middelen			Meicirculaire			JPT			Begroting na wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Geraamd totaal Baten en lasten	99.410	99.410	0	5.454	5.454	0	2.215	2.215	0	316	316	0	107.394	107.394	0
Mutaties reserve	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd totaal Resultaat	**99.410**	**99.410**	**0**	**5.454**	**5.454**	**0**	**2.215**	**2.215**	**0**	**316**	**316**	**0**	**107.394**	**107.394**	**0**